

Transparența doctoratului din România

**Cosima Rughinis
Delia Bădoi
Bogdana Humă
Virgil Brumaru**

**UEFISCSU
UEFISCSU
UEFISCSU
UEFISCSU**

Proiect finanțat de
UNILINEA EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSORU

FONDUL SOCIAL EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE STRUCTURALE
2007-2013

MINISTERUL EDUCATIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OEI

UNITATEA EXECUTIVĂ PENTRU
FINANȚAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
SUPERIOR ȘI A CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE UNIVERSITARE

Introducere

Când ne referim la baza legislativă a doctoratului ajungem să identificăm mai multe puncte slabe și riscuri: lipsa de coerență a legislației precum și insuficienta aplicare a legilor în litera și spiritul lor. Din aceste puncte de vedere, comunitatea academică și științifică poate avea un rol esențial în asigurarea calității studiilor doctorale printr-o monitorizare și evaluare informală și complementară celor realizate prin proceduri instituționale.

Asigurarea transparenței reale a funcționării studiilor doctorale și a performanțelor lor poate permite atât o competiție productivă a IOSUD-urilor, cât și crearea unui mediu de evaluare colegială și de difuzare a practicilor pozitive.

În analiza transparenței școlilor doctorale ne propunem să urmărim prezentarea online a informațiilor legate de ciclul al treilea de studii din procesul Bologna – doctoratul.

Conform Hotărârii nr. 567/2005¹ legea 84/1995 și art. 14 din legea 280/2004 de funcționare și organizare a școlilor doctorale, IOSUD-urile au sarcina/obligația de a face publice informații utile legate de organizarea școlilor doctorale:

Art.4 al. 4 Hotărâre nr. 567/2005: *Instituția de învățământ superior care a primit aprobarea de a organiza doctorat într-unul sau mai multe domenii se numește în continuare Instituție Organizatoare de Studii Universitare de Doctorat (I.O.S.U.D.). I.O.S.U.D. are obligația de a publica un raport anual privind ciclul de studii universitare de doctorat, însoțit de sinteze ale tezelor de doctorat susținute în anul respectiv.*

Art. 31 al. 4 Hotărâre nr. 567/2005: *I.O.S.U.D. stabilește prin propriul regulament modalitățile de informare a comunității științifice asupra conținutului tezei de doctorat aprobate în vederea susținerii publice,*

¹ <http://www.unibuc.ro/ro/hgdoct>

asigurând accesul la conținutul lucrării în biblioteca instituției și folosind, **după caz, anunțul scris, afișarea electronică pe site-ul instituției, difuzarea de sinteze sau rezumate ale tezei de doctorat.**

Art 25 al. 4 Hotărâre nr. 567/2005: *Înscrierea la concursul de admitere la studii universitare de doctorat într-un domeniu specific se poate face indiferent de domeniul în care a fost dobândită diploma de licență sau de masterat. Cunoștințele specifice domeniului de studiu se verifică pe baza unei bibliografii cuprinzând lucrări de specialitate, anunțată din timp de către I.O.S.U.D.*

Deși legislația nu solicită explicit publicarea online a informațiilor, fiind posibilă difuzarea acestora și prin alte medii, am ales să analizăm transparența funcționării studiilor doctorale prin analiza informațiilor publicate pe Internet, din mai multe considerente. În primul rând, accesibilitatea informației online este mult superioară oricărei alt tip de publicare – depășind granițele geografice sau administrative ale bibliotecilor, avizierelor etc. Informația publicată online este prin urmare principala garanție a transparenței reale a funcționării unei organizații – mai ales în condițiile în care mediul universitar din România contemporană este deplin racordat la noile tehnologii ale informației. De asemenea, costurile publicării online a informațiilor sunt reduse, fiind astfel o metodă ușor accesibilă instituțiilor.

Metodologia analizei transparenței doctoratului

Analiza empirică a transparenței doctoratului s-a realizat în perioada mai-iunie 2009 și vizează examinarea a 120 de site-uri ale școlilor doctorale organizate de diferite IOSUD-uri.

În analiza transparenței doctoratului s-au luat în calcul următorii **indicatori**:

- **Admiterea la doctorat** → calendarul sesiunii de admitere; tipul de examen; descrierea criteriilor de admitere; numărul de locuri; cuantumul taxei.
- **Anul I la doctorat** → orarul doctoranzilor; informații privind evaluarea doctoranzilor

- **Conducătorii de doctorat** → lista coordonatorilor de doctorate, domeniul de specializare al acestora și proiectele derulate de coordonatori
- **Teza de doctorat** → rezumatele tezelor de doctorat; reguli de redactare a tezei; criteriile de evaluare a tezei; etapele evaluării tezei; publicarea titlurilor lucrărilor pe site-ul facultății; publicarea rezumatelor pe site; disponibilitatea tezelor de doctorat mai vechi de anul 2008 pe site-ul facultății.

În România există în prezent 57 de instituții acreditate să organizeze școli doctorale (inclusiv Academia Română). O IOSUD poate găzdui mai multe școli doctorale – în cazul lotului nostru, fiind vorba despre o variație de la 1 la 27 de școli doctorale per IOSUD. Având aceste informații, **am selectat pentru analiza noastră IOSUD-urile care respectă următoarele criterii: au un număr mare de domenii disciplinare în care se organizeze studii doctorale, sunt universități cu profiluri diferite, astfel încât acoperă întreaga plajă de studii doctorale și mai ales, provin din cele mai importante centre universitare ale României.**

Rezultate

La aproape toate IOSUD-urile analizate se constată o situație similară, cu foarte puține discrepanțe. Prin analiza empirică a transparenței doctoratului din România s-au identificat următoarele **puncte forte** :

1. Admiterea la școala doctorală este în general bine prezentată pe indicatorii : **calendarul sesiunii de admitere, procedura de admitere la doctorat și criteriilor de selecție**, precum și **data examenului, a rezultatelor și a mediei minime de admitere** pentru a fi acceptat la doctorat.
2. În al doilea rând, un nivel ridicat de informare există și pe dimensiunea „**îndrumători de doctorat**”: o mare parte din site-urile analizate oferă informații despre structura internă a programului doctoral: **listele cu conducătorii de doctorat și domeniul de specializare** al acestora.

Trebuie subliniat faptul că **admiterea** este destul de detaliată descrisă atât ca proceduri (calendar, tipul de examen, .), cât și din perspectiva criteriilor existente (conținutul dosarului),

Cele mai slabe puncte se pot observa la indicatorii „**teza de doctorat**” și la informațiile despre programul de pregătire pentru doctoranzii din **anul I**. Nu există o transparență privind tezele de doctorat susținute, lipsind chiar și publicarea rezumatelor acestora. De asemenea, nu sunt publicate informații privind regulile de redactare a tezei. Lipsesc de asemenea informațiile privind programul de pregătire pentru doctoranzii din anul I; doctoranzii sau viitorii doctoranzi nu se pot informa online, direct de pe site-ul instituției, despre orar, sau despre cursurile care se țin la școala doctorală.

Există o anumită dificultate în a găsi pe site-urile IOSUD-urilor informații ajutoare pentru **redactarea tezei de doctorat** sau o **bibliografie** detaliată pe domeniile doctoratului. Nu există o evidență a **proiectelor de cercetare ale coordonatorilor de doctorat**, precum nici practica publicării online a tezelor de doctorat susținute sau a rezumatului acestora.

În ceea ce privește **actualitatea informațiilor** existente pe site, în majoritate, ea este încurajatoare, existând date din 2008 și mai ales admiterea la doctorat din 2009. Admiterea la doctorat este bine reprezentată pe site-urile facultatilor in sa , , fără date despre cuantumul taxelor sau o delimitare clară a locurilor la buget și la taxă. Principiul ar fi următorul: te interesezi pe site când este admiterea, însă pentru mai multe detalii legate de înscriere, acte, metodologie sau concurs trebuie să ajungi obligatoriu la secretariatul instituției.

Informațiile generale despre școlile doctorale se regăsesc direct pe site-ul universității, însă detaliile și noutăți se află direct pe paginile de internet ale facultăților, cele două surse fiind mai degrabă complementare. Se observă diferențe majore de la o școală doctorală la alta în cadrul aceleiași IOSUD: în timp ce unele oferă minimul de informații și nu actualizează calendarul afișat, altele pun la dispoziția celor interesați detalii suplimentare precum CV-urile profesorilor sau informații despre tezele ce urmează să fie publicate sau titlurile tezelor de doctorat și a rezumatele acestora în limba engleză .

Situația transparenței organizării și funcționării studiilor doctorale din România este în concluzie, mai degrabă precară. Accesul la informare publică asupra organizării școlilor doctorale este îngreunat de lipsa

informațiilor publicate online, astfel că un student pentru a se informa despre admitere la doctorat sau despre regulile de redactare a unei teze de doctorat trebuie să se deplaseze direct la instituția avizată.

Proiect finanțat de
UNILINEA EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII
FAMILIEI ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSORU

FONDUL SOCIAL EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE STRUCTURALE
2007-2013

MINISTERUL EDUCATIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OPOSORU

UNITATEA EXECUTIVĂ PENTRU
FINANȚAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
SUPERIOR ȘI A CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE UNIVERSITARE